

**1^η Πανελλήνια Μαθητική Προσομοίωση Επιτροπών του ΟΗΕ
για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου**

«Μαθητές σε ρόλο Διπλωμάτη»

Οδηγός Μελέτης

**Επιτροπή για την Εξάλειψη των Διακρίσεων σε βάρος των Γυναικών
«Τα δικαιώματα των ηλικιωμένων γυναικών και η προστασία τους»**

Πρόεδρος: Χριστόφορος-Δημήτριος Ζαφείρης

Αντιπρόεδρος: Παναγιώτης Αδάμος

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Καλωσόρισμα.....	1
2. Ορισμοί.....	2
3. Εισαγωγή.....	3
4. Εργασία.....	4
5. Υγεία.....	6
6. Συμπέρασμα.....	8
7. Ερωτήματα.....	9
8. Βιβλιογραφία.....	9

1. ΚΑΛΩΣΟΡΙΣΜΑ

Αγαπητές συμμετέχουσες και αγαπητοί συμμετέχοντες,

Σας καλωσορίζουμε στο “Μαθητές σε Ρόλο Διπλωμάτη”, τη Πανελλήνια μαθητική προσομοίωση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, που θα πραγματοποιηθεί στη Θεσσαλονίκη, 16-18 Δεκεμβρίου 2016. Πιο συγκεκριμένα, θέλουμε να σας καλωσορίσουμε στην **Επιτροπή για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεων σε Βάρος των Γυναικών**, η οποία θα συζητήσει το πολύ σημαντικό και ενδιαφέρον θέμα “*Τα δικαιώματα των ηλικιωμένων γυναικών και η προστασία τους*”. Είναι ένα ζήτημα, εξαιρετικά κρίσιμο, το οποίο αξίζει να συζητηθεί και να έρθει στο προσκήνιο των επίκαιρων πολιτικών και κοινωνικών διαλόγων.

Ελπίζουμε η συμμετοχή σας στη προσομοίωση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών να ανταποκριθεί στις προσδοκίες σας και η εμπειρία αυτή να είναι η αρχή μόνο της ενασχόλησης σας με το διεθνές γίνεσθαι και την διεθνή πολιτική σκηνή. Από τη πλευρά μας, ως σύμβουλοί σας και υποστηρικτές στη συμμετοχή σας αυτή, θα προσπαθήσουμε να σας καθοδηγήσουμε, κινητοποιήσουμε και να λύσουμε οποιαδήποτε απορία και πρόβλημα μπορεί να δημιουργηθεί τις ημέρες του συνεδρίου.

Φιλικά,

Πρόεδρος: Χριστόφορος-Δημήτριος Ζαφείρης

Αντιπρόεδρος: Παναγιώτης Αδάμος

2. ΟΡΙΣΜΟΙ

Πριν ξεκινήσει η περιγραφή και η ανάλυση του κύριου θέματος, κρίνεται σκόπιμο και χρήσιμο να καταγραφούν οι ορισμοί κάποιων εννοιών-κλειδιών. Οι ορισμοί αυτοί θα λειτουργήσουν υποστηρικτικά στη διαδικασία των συζητήσεων, και δίνονται ώστε να δημιουργηθεί μία κοινή βάση συζήτησης. Έτσι, οποιαδήποτε αναφορά σε αυτές τις λέξεις μέσα στο κείμενό μας, θα είναι υπό αυτό το πρίσμα, εκτός αν αναφέρεται ρητά κάτι διαφορετικό.

Εργασία: Ο όρος “εργασία” είναι η μεθοδική και υπεύθυνη σωματική ή πνευματική προσπάθεια του ανθρώπου, που αποβλέπει στη δημιουργία υλικών, πνευματικών και ηθικών αγαθών, για την ικανοποίηση των αναγκών του. Η εργασία μπορεί να έχει διάφορες μορφές, όπως σωματική, πνευματική, ατομική, ομαδική ή/και μεικτή.

Υγεία: Ο όρος “υγεία” αναφέρεται στην κατάσταση της πλήρους σωματικής, ψυχικής και κοινωνικής ευεξίας και όχι μόνο η απουσία ασθένειας ή αναπηρίας.

Ηλικιωμένα Άτομα: Ο όρος “ηλικιωμένα άτομα”, σύμφωνα με τις στατιστικές υπηρεσίες του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, αναφέρεται στα άτομα ηλικίας εξήντα (60) ετών και άνω. Αυτός ο όρος είναι ο επίσημος όρος που χρησιμοποιείται, έχοντας ως συνώνυμους όρους τους “τρίτη ηλικία”, “ηλικιωμένοι”, “γηρατεία”. Για άτομα άνω των ογδόντα (80) ετών, χρησιμοποιείται ο όρος “τέταρτη ηλικία”.

3. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) ιδρύθηκε το 1945, μετά το πέρας του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, αποβλέποντας σε μια νέα εποχή κατοχύρωσης και προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Η Σύμβαση για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεων κατά των γυναικών (CEDAW) υπογράφηκε το 1979 και αποτελεί έναν από τους πολλούς μηχανισμούς προστασίας του ΟΗΕ, που στοχεύει στην επίτευξη της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και στη βελτίωση της θέσης της γυναίκας στο διεθνές πεδίο. Με βάση το άρθρο 1 της Σύμβασης κάθε περιορισμός που βασίζεται στη διαφορά του φύλου και οδηγεί στην αποστέρηση θεμελιωδών ελευθεριών του ανθρώπου, συνιστά διάκριση σε βάρος των γυναικών η οποία αντιτίθεται και στο περιεχόμενο του άρθρου 1§3 του Χάρτη του ΟΗΕ αλλά και του άρθρου 1 της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (στο εξής ΟΔΔΑ).

Η Σύμβαση προβλέπει τη δημιουργία Επιτροπής, στην οποία υποβάλλονται υποχρεωτικά και περιοδικά εθνικές εκθέσεις από τα κράτη- μέλη ως προς την πρόοδο εφαρμογής της Σύμβασης στο εσωτερικό τους. Επί των εκθέσεων αυτών, αλλά και για να ερμηνεύσει διατάξεις της Σύμβασης, η Επιτροπή εκδίδει Γενικές Συστάσεις. Αυτές είναι “ευρείες σε περιεχόμενο αλλά περιορισμένες σε αποτέλεσμα” καθώς δεν είναι νομικά δεσμευτικές. Το 2000 τέθηκε σε ισχύ το Προαιρετικό Πρωτόκολλο στη Σύμβαση, που δίνει τη δυνατότητα ατομικής αναφοράς κατά κράτους που έχει κυρώσει το Πρωτόκολλο. Οι αποφάσεις - απόψεις (views) της Επιτροπής δεν είναι δικαστικές, ωστόσο τα κράτη μέλη οφείλουν να σέβονται τις εν λόγω απόψεις, με βάση την αρχή της καλής πίστης που διέπει το διεθνές δίκαιο.

Το θέμα που θα εξετασθεί στην Επιτροπή μας είναι “ *Τα δικαιώματα των ηλικιωμένων γυναικών και η προστασία τους* “. Βοηθητικό εργαλείο είναι η Γενική Σύσταση Νο.27 που υιοθετήθηκε το 2010, υπό το πρίσμα πάντα της CEDAW. Όπως αναφέρεται στην § 6 της Σύστασης ο 21^{ος} αιώνας πρόκειται να αποτελέσει τον αιώνα του γήρατος. Μέσα στα επόμενα 36 χρόνια αναμένεται να υπάρχουν περισσότεροι άνθρωποι άνω των 60 ετών από ότι παιδιά κάτω των 15 ετών. Η Γενική Σύσταση διερευνά τη σχέση ανάμεσα στα άρθρα της Σύμβασης και στις ηλικιωμένες γυναίκες και το πώς ο παράγοντας “γήρας” μπορεί να δυσκολέψει περισσότερο την ήδη ευπαθή ομάδα των γυναικών και να αυξήσει τις σε βάρος τους διακρίσεις. Αυτές οι διακρίσεις σε βάρος των ηλικιωμένων γυναικών είναι πολυδιάστατες σε διεθνή κλίμακα, προκαλούνται από πληθώρα αιτιάσεων και εντοπίζονται στον χώρο της συμμετοχής στον δημόσιο και πολιτικό βίο, της εκπαίδευσης, της εργασίας, της υγείας, των κοινωνικών παροχών, της κοινωνικής πρόνοιας, του γάμου και της οικογένειας. Η Σύσταση καλεί τα κράτη μέλη να καταργήσουν ή να τροποποιήσουν νόμους και έθιμα που ενισχύουν τις διακρίσεις σε βάρος των ηλικιωμένων γυναικών και να διασφαλίσουν την προστασία αυτών.

Αντικείμενο συζήτησης στο πλαίσιο της Επιτροπής θα είναι, αφενός, τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ηλικιωμένες γυναίκες στην πρόσβαση σε θέσεις εργασίας και στην επιμόρφωσή τους στον επαγγελματικό κλάδο. Αφετέρου, θα εξετασθούν οι δυσκολίες

πρόσβασης στα συστήματα υγείας και η ανεπαρκής παροχή ιατρικής περίθαλψης και φροντίδας, με αρνητικό αντίκτυπο στην ποιότητα ζωής τους.

4. ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ.

Το ζήτημα της παροχής ίσων δικαιωμάτων στις ηλικιωμένες γυναίκες στον τομέα της εργασίας παραμένει εξαιρετικά επίκαιρο. Σημαντικό είναι μάλιστα το κάλεσμα της Γενικής Σύστασης Νο.27 προς τα κράτη μέλη να αναγνωρίσουν ότι οι ηλικιωμένες γυναίκες είναι σημαντικό κεφάλαιο για την κοινωνία και να λάβουν μέτρα που να εξασφαλίζουν την πλήρη και αποτελεσματική συμμετοχή τους στον κοινωνικό και οικονομικό βίο.

Η χρήση των όρων ‘καθένας’ και ‘όλοι’ στο άρθρο 23 της ΟΔΔΑ καταδεικνύει ότι το αναφαίρετο δικαίωμα στην εργασία και την ελεύθερη επιλογή επαγγέλματος ανήκει σε όλους τους ανθρώπους. Ωστόσο, οι ηλικιωμένες γυναίκες φαίνεται να είναι συνεχώς λιγότερες στον επίσημο επαγγελματικό τομέα, λόγω της παραβίασης του δικαιώματος σε ίσες δυνατότητες πρόσβασης και απασχόλησης σε θέσεις εργασίας, αλλά και του δικαιώματος να μην εξαρτάται η πρόσληψη από τα κριτήρια της ηλικίας και του φύλου. Η εφαρμογή ίσων κριτηρίων πρόσληψης από τους εργοδότες είναι επιτακτική ανάγκη. Επιπρόσθετα, σταθερή είναι η παραβίαση του δικαιώματος ίσης μεταχείρισης και ίσης αμοιβής για εργασία ίσης αξίας. Οι εργαζόμενες ηλικιωμένες γυναίκες εισπράττουν δυσανάλογα μικρότερο εισόδημα σε πολλά Κράτη - Μέρη σε σχέση με τους άνδρες, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το ευαίσθητο της ηλικίας τους και με μόνο κριτήριο διάκρισης το φύλο και την ηλικία. Αξίζει να σημειωθεί και η ένταση του φαινομένου να μην λαμβάνουν οι ηλικιωμένες γυναίκες ίση σύνταξη με τους άντρες ή και να αναγκάζονται να συνταξιοδοτηθούν και να εγκαταλείψουν την εργασία τους πολύ νωρίτερα από αυτούς, ανεξάρτητα από το αν είναι ακόμα παραγωγικές και επιθυμούν να προσφέρουν στον επαγγελματικό κλάδο.

Στην ανωτέρω προβληματική κατάσταση έρχεται να προστεθεί η αδυναμία των ηλικιωμένων γυναικών να λάβουν μέρος σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και επανεκπαίδευσης. Η ΟΔΔΑ στο άρθρο 26§2 συνδέει την εκπαίδευση εν γένει με την πλήρη ανάπτυξη της ανθρώπινης προσωπικότητας και τον σεβασμό των θεμελιωδών ελευθεριών. Επίσης η Σύμβαση στο άρθρο 10, περ.ε’ και 11§1, περ.γ’ επισημαίνει ότι η παρακολούθηση προγραμμάτων διαρκούς εκπαίδευσης και η μετεκπαίδευση που αποβλέπει στην επαγγελματική τελειοποίηση αποτελούν αναφαίρετα δικαιώματα όλων των ανθρώπων ανεξαιρέτως. Ωστόσο, οι εργοδότες θεωρούν συχνά τις γυναίκες μεγαλύτερης ηλικίας ως ‘μη κερδοφόρες επενδύσεις’ για επιμόρφωση και επαγγελματική κατάρτιση και αρνούνται να τις εντάξουν στα αντίστοιχα προγράμματα. Δεν τους παρέχονται ισάξιες ευκαιρίες ώστε να μάθουν τις σύγχρονες τεχνολογίες πληροφοριών και να συνεχίσουν να εργάζονται παραγωγικά. Ο αναλφαβητισμός και η άγνοια στοιχειωδών αριθμητικών πράξεων αποτελούν σύνηθες φαινόμενο που, σε συνδυασμό με την άρνηση αντιμετώπισης τους, δυσχεραίνουν ή καθιστούν αδύνατη την πρόσβαση των γυναικών μεγαλύτερης ηλικίας σε θέσεις εργασίας.

Επιτροπή για την Εξάλειψη των Διακρίσεων σε βάρος των Γυναικών
«Τα δικαιώματα των ηλικιωμένων γυναικών και η προστασία τους»

Το προαναφερθέν φαινόμενο προκαλεί αλυσιδωτές αντιδράσεις. Σε όλο και περισσότερα κράτη, η έλλειψη δυνατότητας εργασίας για τις ηλικιωμένες γυναίκες είναι γεγονός. Έτσι η ανεπάρκεια ή ανυπαρξία εισοδήματος οδηγεί στην παραβίαση του δικαιώματός τους σε φαγητό, νερό και στέγαση. Ο λόγος είναι ότι δεν μπορούν να αντέξουν οικονομικά την κάλυψη των στοιχειωδών αυτών αναγκών, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να εξασφαλίσουν τα προς το ζην και να απαξιώνεται η ποιότητα ζωής τους. Ακόμα πολλές γυναίκες μεγαλύτερης ηλικίας παραμένουν εγκλωβισμένες στο σπίτι, ανίκανες να συμμετέχουν στον κοινωνικό και οικονομικό βίο και απομονωμένες από κάθε προσπάθεια δημιουργικής έκφρασης και προσφοράς, με ανυπολόγιστες συνέπειες στον ψυχολογικό κόσμο και την ευημερία τους.

Η Γενική Σύσταση Νο.27 λοιπόν αναγνωρίζει το σύνολο του προβλήματος και καλεί τα κράτη- μέλη να λάβουν μέτρα αφενός για την εξάλειψη των διακρίσεων και αφετέρου για την ενίσχυση της θέσης των ηλικιωμένων γυναικών. Τονίζει την υποχρέωση των κρατών να διευκολύνουν τη συμμετοχή των γυναικών αυτών στην αμειβόμενη εργασία, χωρίς διακρίσεις με βάση την ηλικία και το φύλο τους. Τα κράτη θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στην αντιμετώπιση των προβλημάτων που οι γυναίκες μεγαλύτερης ηλικίας μπορεί να αντιμετωπίσουν στην επαγγελματική τους ζωή. Επιπρόσθετα επισημαίνει ότι τα κράτη έχουν την υποχρέωση να διασφαλίζουν ίσες ευκαιρίες στον τομέα της εκπαίδευσης εν γένει για τις γυναίκες όλων των ηλικιών, και να εξασφαλίσουν ότι οι ηλικιωμένες γυναίκες έχουν πρόσβαση σε ευκαιρίες δια βίου μάθησης. Τέλος, ενδιαφέρον παρουσιάζει η παράγραφος 3 του άρθρου 11 της Σύμβασης, κατά την οποία η σχετική νομοθεσία των κρατών μερών θα πρέπει να εξετάζεται και να αναθεωρείται περιοδικά λαμβάνοντας υπόψη επιστημονικές και τεχνικές γνώσεις.

5. ΥΓΕΙΑ.

Ένα από τα κύρια προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες της τρίτης ηλικίας είναι η ανεμπόδιστη πρόσβαση στο χώρο της υγείας, η απόλαυση βασικών δικαιωμάτων τους όσον αφορά τις υπηρεσίες που τους προσφέρονται και τις συστημικές, αλλά και κοινωνικοπολιτισμικές, διακρίσεις που υφίστανται. Τα Κράτη - Μέρη που έχουν υπογράψει και επικυρώσει τη Σύμβαση δεσμεύονται για τη προώθηση της ισότιμης πρόσβασης των ατόμων σε υπηρεσίες υγείας, ανεξαιρέτως φύλου ή/και ηλικίας. Πιο συγκεκριμένα, το άρθρο 12 ορίζει:

- 1. Τα Κράτη - Μέρη πρέπει να λάβουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για να εξαλείψουν τις διακρίσεις σε βάρος των γυναικών στο πεδίο της παροχής υγείας, ώστε να βεβαιώσουν, στη βάση της ισότητας των ανδρών και των γυναικών, τη πρόσβαση σε υπηρεσίες παροχής υγείας, συμπεριλαμβανομένου αυτών που αφορούν διαδικασίες οικογενειακού προγραμματισμού.*
- 2. Ανεξάρτητα από τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού, τα Κράτη - Μέρη οφείλουν να προσφέρουν στις γυναίκες όλες τις απαραίτητες υπηρεσίες που συνδέονται με την εγκυμοσύνη, τον τοκετό, την περίοδο μετά τη γέννηση, προσφέροντας δωρεάν υπηρεσίες όπου είναι απαραίτητο, καθώς και επαρκή διατροφή κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης και του θηλασμού.*

Με βάση το άρθρο 12, γίνεται σαφές ότι η παροχή υπηρεσιών υγείας και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης είναι μία από τις βασικές υποχρεώσεις των κρατών. Πιο συγκεκριμένα, όμως, η παροχή αυτή οφείλει σύμφωνα με τη Σύμβαση να προσφέρεται σε όλες και όλους, ανεξαιρέτως φύλου και ηλικίας. Αυτή η υποχρέωση των Κρατών - Μερών καθιστά το κράτος κύριο ρυθμιστή στους τρόπους, μηχανισμούς, δομές και συστήματα που πρέπει να διατηρήσει και εξελίξει. Έχει, λοιπόν, την ευθύνη και την αρμοδιότητα να παρέχονται υπηρεσίες υγείας, χωρίς να αντιμετωπίζουν νομικά, πολιτικά, κοινωνικά, οικονομικά ή πολιτισμικά εμπόδια. Τι σημαίνει, όμως, αυτό στη περίπτωση των ηλικιωμένων γυναικών και ποια είναι τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν, ώστε να απολαμβάνουν στο μέγιστο την ισότητα, όπως αυτή καταγράφεται στο άρθρο 12;

Αρχικά, όπως αναφέρεται στο άρθρο 14 της Γενικής Σύστασης 27, οι ηλικιωμένες γυναίκες δεν θεωρούνται ενεργές, επειδή δεν μπορούν να συνεχίσουν να έχουν τους παραγωγικούς και αναπαραγωγικούς ρόλους που τους δίδονται από νεαρή ηλικία. Η “αδράνεια” αυτή, η οποία οφείλεται κυρίως σε κοινωνικά και πολιτισμικά στερεότυπα, κάνουν τις ηλικιωμένες γυναίκες να νιώθουν ως “βάρος”, αλλά και να αντιμετωπίζονται κάποιες φορές ως “βάρος” από το οικογενειακό και στενό τους περιβάλλον. Ειδικά σε περιπτώσεις, όπου οι ηλικιωμένες γυναίκες μπορεί να πάσχουν από κάποια ασθένεια ή να

περιορίζονται λόγω ειδικών αναγκών, τα δικαιώματά τους δε προστατεύονται, ούτε και προωθούνται.

Για να γίνει περισσότερο κατανοητό το ζήτημα των ασθενειών και των ειδικών αναγκών των ηλικιωμένων γυναικών, μπορούμε να στρέψουμε το βλέμμα μας στο άρθρο 21 της Γενικής Σύστασης 27. Το δικαίωμα στην αυτοδιάθεση των ηλικιωμένων γυναικών παραβλέπεται τις περισσότερες φορές και οι γυναίκες αυτές δεν έχουν δικαίωμα λόγου για βασικά θέματα και γεγονότα που συμβαίνουν στη ζωή τους. Οι κοινωνικές υπηρεσίες και οι πηγές χρηματοδότησης μπορεί να επηρεάζονται δυσανάλογα αρνητικά κατά των ηλικιωμένων γυναικών. Θέματα που αφορούν τις ηλικιωμένες γυναίκες, όπως η περίοδος μετά την εμμηνόπαυση και παθήσεις που έχουν έμφυλη διάσταση (π.χ. καρκίνος του τραχήλου της μήτρας), παραγκωνίζονται από τις κρατικές πολιτικές, από τα ακαδημαϊκά, ερευνητικά ιδρύματα, αλλά και από τη πλειοψηφία των Μη Κυβερνητικών Οργανισμών (ΜΚΟ) που ασχολούνται με τα δικαιώματα των γυναικών.

Δεύτερον, και σε άμεση συνάρτηση και σύνδεση με όσα αναφέρονται στο κεφάλαιο της εργασίας και των διακρίσεων στον εργασιακό χώρο, οι ηλικιωμένες γυναίκες πολλές φορές μπορεί να μην πληρούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις για να απολαύσουν την απρόσκοπτη πρόσβαση στο σύστημα υγείας και στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Σε Κράτη- Μέρη, όπου το σύστημα υγείας έχει παραχωρηθεί κυρίως στον ιδιωτικό τομέα, ηλικιωμένες γυναίκες που δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα για ιδιωτική ασφάλιση αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα ανεπαρκούς παρακολούθησης και παροχής υποστήριξης. Επίσης, πολλές ηλικιωμένες γυναίκες δεν θεωρούνται “άξιες” να λάβουν δημόσια, δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Αυτό οφείλεται σε διάφορους λόγους, όπως στον οικιακό τους ρόλο ως μητέρων που δεν τους έδωσε τη δυνατότητα να είναι οικονομικά ανεξάρτητες και ασφαλείς, στην εργασιακή τους απασχόληση δίχως τη παροχή ασφάλισης από τον φορέα εργασίας ή στην απουσία προβλέψεων και νόμων που να είναι ευαισθητοποιημένοι σε θέματα ηλικίας και φύλου.

Επίσης, σημαντικές διακρίσεις υφίστανται και οι γυναίκες των αγροτικών περιοχών, και γενικότερα των περιοχών που δεν βρίσκονται κοντά στα μεγάλα αστικά κέντρα. Η απουσία σωστών υποδομών, ποιοτικών δικτύων σύνδεσης μεταξύ πόλεων και επαρχίας, η απώλεια κρατικής πρωτοβουλίας για τη βελτίωση της πρωτοβάθμιας παροχής υγείας, οι ιδιαίτερες συνθήκες διαβίωσης των ηλικιωμένων γυναικών στις αγροτικές περιοχές που ασχολούνται κυρίως με χειρωνακτικές εργασίες, δημιουργούν ένα “εύφορο” έδαφος για την παραγωγή διακρίσεων σε βάρος των γυναικών. Αν λάβουμε υπόψιν μας το ζήτημα της κλιματικής αλλαγής και τις περιβαλλοντικές μεταβολές που δημιουργούν περισσότερες δυσκολίες στις αγροτικές περιοχές και την επαρχία, είναι σαφές ότι οι ηλικιωμένες γυναίκες των περιοχών αυτών είναι περισσότερο ευάλωτες από άλλες κοινωνικές ομάδες.

Τέλος, αξιοσημείωτη είναι η συμβολή της Γενικής Σύστασης 24 στο ζήτημα των γυναικών και της υγείας και τις ποικίλες μορφές διάκρισης. Η μη παροχή - νομικής - υποστήριξης για θέματα ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και παροχής υπηρεσιών υγείας θεωρείται διακριτική συμπεριφορά και παραβίαση του Άρθρου 12, ακόμα και αν αφορά θέματα αναπαραγωγής. Επίσης, οι πολιτικές για θέματα υγείας πρέπει να λαμβάνουν υπόψιν τους βιολογικούς, συναισθηματικούς, οικονομικούς, κοινωνικούς παράγοντες που μπορεί να

διαφοροποιούν τη θέση της γυναίκας από του άνδρα στο σύστημα υγείας. Τα Κράτη - Μέρη οφείλουν να δημιουργούν θετικά μέτρα υπέρ των γυναικών, ώστε να τους προσφέρονται αποδεκτές υπηρεσίες: αποδεκτές υπηρεσίες θεωρούνται αυτές, οι οποίες προσφέρονται με τέτοιο τρόπο, ώστε οι γυναίκες να γνωρίζουν τα δικαιώματά τους, να δίνουν την έγκρισή τους για τη διαδικασία, να είναι ευαίσθητες στις ανάγκες τους και να διακατέχονται από την αρχή του απορρήτου.

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ.

Συμπερασματικά, γίνεται κατανοητό ότι οι μορφές διακρίσεων που υφίστανται οι γυναίκες επιδεινώνονται πολλές φορές, όταν οι γυναίκες μπαίνουν στην τρίτη ηλικία. Οι ηλικιωμένες γυναίκες που βρίσκονται σε μία περίοδο που θεωρείται μη παραγωγική στη πλειοψηφία των κοινωνιών υφίστανται πολυεπίπεδες διακρίσεις, λόγω φύλου και ηλικίας. Αυτές οι διακρίσεις γίνονται πιο εμφανείς σε κάποιες περιπτώσεις, όπως των ηλικιωμένων γυναικών με ειδικές ανάγκες ή των ηλικιωμένων γυναικών που διαμένουν σε αγροτικές περιοχές, σε επαρχία ή σε απομονωμένες περιοχές.

Οι ηλικιωμένες γυναίκες θεωρούνται μη “επικερδείς” για τους περισσότερους τομείς εργασίας και απασχόλησης, αμείβονται λιγότερο σε σχέση με τους άνδρες, αναγκάζονται να συνταξιοδοτηθούν σε νεαρότερες ηλικίες, δεν απολαμβάνουν τις ίδιες ευκαιρίες επιμόρφωσης και μετεκπαίδευσης, με απτό αποτέλεσμα την ύπαρξη ενός περίπλοκου ιστού διακρίσεων σε βάρος τους στον εργασιακό χώρο. Επίσης, η παροχή υπηρεσιών υγείας και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, παρότι προστατεύεται από τη Συνθήκη, δεν είναι ποιοτική στις περισσότερες χώρες. Αν αναλογιστούμε ότι υπάρχουν ελάχιστες χώρες που να έχουν διαμορφώσει πολιτικές για θέματα γήρανσης και φύλου, καταλαβαίνουμε ότι υπάρχουν πολλά βήματα που πρέπει να γίνουν, ώστε οι ηλικιωμένες γυναίκες να έχουν επαρκή και αξιοπρεπή μεταχείριση από το σύστημα υγείας - δημόσιο ή ιδιωτικό.

7. ΚΥΡΙΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

A. Ποια θεωρείτε ότι είναι τα καταλληλότερα μέτρα που θα μπορούσαν να λάβουν τα Κράτη - Μέρη, ώστε να διευκολυνθεί η πρόσβαση των ηλικιωμένων γυναικών στον εργασιακό χώρο και να ενισχυθεί η συμμετοχή τους σε προγράμματα επιμόρφωσης και μετεκπαίδευσης, ως μηχανισμοί προώθησης της επαγγελματικής τους κατάρτισης;

B. Ποιοι θεωρείτε ότι είναι οι καταλληλότεροι και αποτελεσματικότεροι τρόποι αντιμετώπισης των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι ηλικιωμένες γυναίκες στην απόλαυση του δικαιώματος στην παροχή φροντίδας και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και με ποιος τρόπο μπορούν τα Κράτη - Μέρη να προστατεύσουν και να προωθήσουν το δικαίωμα αυτό;

8. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βιβλία.

Νάσκου - Περράκη, Π. (2016). *Η διεθνής κοινότητα και η προστασία της τρίτης ηλικίας*. Διαθέσιμο στο: https://www.academia.edu/Documents/in/%CF%84%CE%B1_%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CE%B1%CE%B9%CF%8E%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1_%CF%84%CF%89%CE%BD_%CE%B1%CF%84%CF%8C%CE%BC%CF%89%CE%BD_%CF%84%CE%B7%CF%82_%CF%84%CF%81%CE%AF%CF%84%CE%B7%CF%82_%CE%B7%CE%B%CE%B9%CE%BA%CE%AF%CE%B1%CF%82 [Ημ. Προσβ: 26 Οκτ. 2016].

Νάσκου - Περράκη, Π. (2016). *Δικαιώματα του ανθρώπου: Παγκόσμια και Περιφερειακή Προστασία*. Αθήνα-Θεσσαλονίκη, ΕκδόσειςΣάκκουλα.

Andrews, P. (2003) *Women's Human Rights and the Conversation Across Cultures*. Albany Law Review, Vol. 67, No. 2..Διαθέσιμο SSRN:<https://ssrn.com/abstract=968389>

Chaubaud, J. (1970). *The education and advancement of women*. UNESCO, Paris. Διαθέσιμο στο: <http://unesdoc.unesco.org/images/0006/000642/064250eo.pdf>

Ηλεκτρονικές Πηγές.

Ανθρώπινα Δικαιώματα και Τρίτη Ηλικία. Διαθέσιμο στο: http://elawyer.blogspot.gr/2016/05/blog-post_12.html

Επιτροπή για την Εξάλειψη των Διακρίσεων σε βάρος των Γυναικών
«Τα δικαιώματα των ηλικιωμένων γυναικών και η προστασία τους»

Γενική Σύσταση 24, Επιτροπή για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεων σε Βάρος των Γυναικών (Διαθέσιμο στο: <http://www.refworld.org/docid/453882a73.html>).

Γενική Σύσταση 27, Επιτροπή για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεων σε Βάρος των Γυναικών (Διαθέσιμο στο: <http://www2.ohchr.org/english/bodies/cedaw/docs/CEDAW-C-2010-47-GC1.pdf>).

Γενικό Σχόλιο 6, Επιτροπή για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα (Διαθέσιμο στο: <http://www.refworld.org/docid/4538838f11.html>).

Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα (Διαθέσιμο στο: https://www.unhcr.org/el/index.php?option=com_content&view=article&id=26230&Itemid=33).

Διεθνές Σύμφωνο για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα.
Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Διαθέσιμο στο: <http://www.ohchr.org/EN/UDHR/Pages/Language.aspx?LangID=grk>).

Επιτροπή για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεων σε Βάρος των Γυναικών
<http://www.ohchr.org/en/hrbodies/cedaw/pages/cedawindex.aspx>

Εργασία. Ορισμός. Σημασία της Εργασίας. Σχεδιάγραμμα Έκθεσης Εργασίας.
<http://docplayer.gr/8727865-Ergasia-orismos-simasia-tis-ergasias-shediagramma-ekthesis-ergasia.html>

Καταστατικό Δημιουργίας του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (Διαθέσιμο στο: http://www.who.int/governance/eb/who_constitution_en.pdf).

Καταστατικός Χάρτης των Ηνωμένων Εθνών (Διαθέσιμο στο: http://www.unhcr.org/el/index.php?option=com_content&view=article&id=14).

Παγκόσμια Συμμαχία για τα Δικαιώματα των Ηλικιωμένων Γυναικών (The Global Alliance for the Rights of Older People). Πρόσβαση από: <http://www.rightsofolderpeople.org/>

Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης των Ηνωμένων Εθνών
http://www.unhcr.org/el/index.php?option=com_content&view=article&id=16

Σύμβαση για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεων σε Βάρος των Γυναικών (Διαθέσιμο στο: <http://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/text/econvention>